

Turvepeltojen ennallistaminen keskiössä Maataloustieteen Päivillä

23.1.2026

Maataloustieteen päiviä vietettiin Helsingin yliopiston päärakennuksella 8. – 9.1.2026. Tapahtumaan osallistui satoja asiantuntijoita ympäri Suomea. Tapahtuman rinnakkaissessioita oli aiempien vuosien tapaan useita, ja ne oli jaettu eri aiheisiin. Tänä vuonna näkyvimpiä aiheita olivat mm. ruoantuotannon tulevaisuus, ennallistamisasetus sekä kestävyyden lisääminen ruokaketjussa.

Ennallistamisasetus tuo haasteita turvepeltojen viljelyyn

Vuoteen 2030 mennessä Suomen turvepelloista tulisi ennallistaa 30 %, vuoteen 2040 mennessä 40 % ja vuoteen 2050 mennessä 50 %. Turvepeltoteemassa 9.1.2026 väitellyt Hanna Kekkonen esitteli EU:n ennallistamisasetusta ja sen tavoitteita Maataloustieteen päivillä. Luonnonvarakeskuksessa tutkijana työskentelevän Kekkosen esittämät luvut on siis helppo muistaa.

Etelä-Pohjanmaalle tilanne on osin haastava. Maakunnassa on paljon turvepeltoja, joilla muun muassa tuotetaan karjanrehua. Peltoja käytetään myös laitumina. Etelä-Pohjanmaalla on merkittävää nautakarjatalouteen perustuvaa ja paikallisia työllistävää elintarviketeollisuutta. Lisäksi maakunnassa on paljon ojitettuja suometsiä.

Ennallistamisella haetaan luonnolle biodiversiteettihyötyä samalla kun vähennetään turvemaiden haitallisia vesistövaikutuksia ja kasvihuonekaasupäästöjä.

Ennallistamistoimenpiteet sisältävät turvepeltojen vettämisen lisäksi perinteisiä toimia, joihin voi saada maataloustukea. Näitä ovat luomuviljely, suojakaistat, säästösalaojitus ja metsitys. Lisäksi monimuotoisuuskasvit ja kesannot ovat näitä toimenpiteitä.

Vettämistoimiin kuuluu turvepellon ennallistaminen takaisin suoksi. Lisäksi ilmastokosteikot ja kosteikkoviljely kuuluvat toimiin.

Joustot mahdollisia

Järjestelmä tuntee myös joustot eli turvetuotantoaluiden vettämisen ja ojitettujen suometsien vettämisen. Näiden joustojen toteutuessa täysimääräisinä riittäisi siis 0,8 %:n vettämismäärä Suomen kokonaisviljelyalasta.

Etelä-Pohjanmaan metsistä noin puolet on turvemailla, ja metsistä suurin osa on aikanaan ojitettu puuntuotannon lisäämistä varten. Osa ojituksista kuitenkin epäonnistui kohteiden huonon ravinnetilan takia, eikä ojituksilla saatukaan lisättyä metsän kasvua.

Soiden ennallistamisessa puuntuotantoon sopimattomia karumpia rämeitä ja nevoja käsitellään ojia täyttämällä ja puustoa poistamalla. Näin soiden odotetaan päätyvän kohti alkuperäistä luonnontilaa, samalla kun ennallistetuilla soilla turpeen hiilidioksidipäästöt vähenevät.

Maataloustieteen Päivien keskusteluissa tuotiin esille ennallistamismäärien lähtötasovuoden määrittelyä. Lisäksi tarvetta on ilmennyt ennallistamisrekisterille ja tietojärjestelmälle, joka tilastoi vuosittain tehdyt työmäärät sekä seuraa kansallisten ja EU:n asettamien tavoitteiden toteutumista.

Yksi kirjoittajien esittämä vaihtoehto voisi olla Maanmittauslaitoksen kiinteistörekisteri, jonne ennallistamistoimet viedään kiinteistörasitteiksi. Tällöin ennallistettu kohde sitoo myös seuraavia maanomistajia.

Osaajia tarvitaan ennallistamissavottaan

Marjastiina Teixeira SEAMKista ja Marja-Liisa Järvelä OAMKista nostivat esille, että alan monipuolista koulutusta ja osaamista tarvitaan ennallistamistavoitteiden saavuttamiseksi. Turvemaiden vedenpinnan nostoon perustuvien ennallistamistavoitteiden työllistämisvaikutusten arvioidaan ylittävän 1 000 henkilötyövuotta, ja kustannusten olevan 353–529 miljoonaa euroa (Laasasenaho ym. 2024). Toteutuminen edellyttää nopeaa osaamisen ja työvoiman vahvistamista sekä uusille että muuttuville osaamisalueille.

Tähän tarpeeseen vastaavat Euroopan unionin osarahoittamat Turvemaiden kestävän käytön osaamisklusterin TUKKA-hanke ja Kosteikko-osaaminen kasvuun -hanke.

Näissä hankkeissa on kehitetty Restoration Economy Shift -kokonaisuus, joka kokoaa aiempien osaamistarvekartoitusten tulokset, täydentää niitä koulutustoimijoiden kokemuksilla sekä jalostaa aineistoa priorisoiduiksi osaamistarpeiksi ja opintomoduuliluonnoksiksi. Kokonaisuudessa on huomioitu myös olemassa

oleva koulutustarjonta. Kesällä 2025 käynnistynyt työ jatkuu elävän työpaja-alustan ja helmikuun 2026 etätyöpajan kautta. Tavoitteena on laajentaa aineistoja, lisätä toimijoiden osallistumista ja tukea oppilaitosten koulutustarjonnan pitkäjänteistä kehittämistä.

Riittävät taloudelliset kannustimet tarpeen

Antti Miettinen Lapin Elinvoimakeskuksesta esitteli ennallistamisen rajoitteita. Ala kaipaa keskeisesti riittäviä taloudellisia kannustimia. Nykyinen maatalous tukineen hallitaan, mutta ennallistamista ei tunneta riittävästi. Lisäksi osalla maatiloista ei ole aikaa uusiin maankäyttöoperaatioihin. Teixeiran ja Järvelän tavoin Miettinen korosti alan osaajapulaa.

Keskeisiin turvemaakuntiin on Miettisen mukaan vireillä ”kosteikkoluotsijärjestelmä” ennallistamissavotan edistämiseksi. Turvepeltohuutokauppa voisi myös toimia. Tällöin valtio ostaisi kohteita ja olisi ennallistamistoimien toteuttajana.

Joidenkin maanomistajien mielestä sosialisointia?

Ennallistaminen kaipaa myös yhdenmukaisia tulkintoja ja yhteisymmärrystä. Maataloustieteen Päivillä esillä olleen Harri Hakalan ja Antti Miettisen posterissa olivat sanat museointi, ulkoinen uhka ja sosialisointi. Mutta positiivisesti tarkastellen ekosysteemipalvelujen vahvistaminen ja ympäristön kunnostaminen ovat tulleet maanomistajille suunnatussa tutkimuksessa esille.

Suomen riistakeskuksen Holtti Hakosen mukaan SOTKA-kosteikkohanke korostaa maanomistajien aloitteellisuutta. Suuret hankkeet luovat synergiaetuja. Esimerkiksi metsästäjät ja kyläseurat voisivat myös ylläpitää ja hoitaa kosteikkoja.

Ennallistamista koskeva julkinen posteri Maataloustieteen Päivillä 2026. Posterin tekijöinä Harri Hakala, Antti Miettinen ja Antti Saarenmaa (kuva Risto Lauhanen, 2026).

Maatalouden rinnakkaisaloista lisää kannattavuutta?

Kun maatalouden kannattavuus on viime vuosina heikentynyt ja epävarmuus lisääntynyt, maataloudelle haetaan myös uusia tuotantosuuntia. Yksi tällainen mahdollisuus on aurinkomaatalous, jolla tarkoitetaan peltojen samanaikaista käyttöä aurinkoenergian ja ruoan tuotantoon.

Maataloustieteen Päivillä aurinkomaataloudesta piti esitelmän Turun ammattikorkeakoulun Hugo Huerta Medina, joka esitteli Aurinkoenergiapelto-hanketta ja aurinkomaatalouden mahdollisuuksia.

Myös Etelä-Pohjanmaalla on alkanut vuoden 2026 alussa aurinkomaataloutta käsittelevä Aurinkomaatalouden mahdollisuudet Etelä-Pohjanmaalla -hanke. Tämä AMME-hanke on Euroopan unionin osarahoittama. Lisäksi EU:n maaseuturahasto ja Etelä-Pohjanmaan Elinvoimakeskus rahoittavat AMME-hanketta.

Näyttääkin siltä, että maatalouden kestävyysmurroksessa perinteisen maatalouden rinnalla on kehittymässä useita maankäytön muotoja, jotka nivoutuvat osaksi ”maan taloutta”.

Tämä artikkeli on kirjoitettu osana EU:n osarahoittamia hankkeita, joita ovat: TUKKA, TUPSU, ArvoHiili, AurinkoSuo ja AMME.

Tutustu hankkeisiin:

Turvemaiden kestävän käytön osaamisklusterin aktivointi- ja koordinaatiohanke (TUKKA)Turvetuotantoalueiden palauttaminen suometsiksi – kehittämishanke (TUPSU)Hiilimarkkinoilta lisäarvoa turvetuotannosta poistettujen alueiden jatkokäyttöön (ArvoHiili)Aurinkovoimalat suonpohjilla: vaikutukset pienilmastoon ja maaperäpäästöihin- kehittämishanke (AurinkoSuo)AMME – Aurinkomaatalouden mahdollisuudet Etelä-Pohjanmaalla
Risto Lauhanen
Erityisasiantuntija TKI
SEAMK

Kari Laasasenaho
Erityisasiantuntija TKI
SEAMK

Marjastiina Teixeira
Projektipäällikkö
SEAMK

Lähteet

Laasasenaho, K., Palomäki, A., Teixeira, M., Lauhanen, R., Palkia, P., Maanavilja, L., Turunen, J., Ikkala, L., Pappinen, A., Kuittinen, S., Laakso, T., Miettinen, M., Aro, L., Jylhä, P., & Wall, A. (2024). Turvemaiden ennallistamistalouden resurssi- ja osaamistarpeet: Asiantuntijoiden näkemyksiä ennallistamistavoitteiden haasteista. *Suo*, *75(1)*, 23–40. Laasasenaho K., Palomäki A. et al. (2024) Turvemaiden ennallistamistalouden resurssi- ja osaamistarpeet: Asiantuntijoiden näkemyksiä ennallistamistavoitteiden haasteista